

Tom-Jan Meeus

Een symbool van nationaal zelfbedrog

Ze zeggen dat politieke keuzes nu vooral om identiteit draaien: politiek gaat voor mensen vooral om wie ze zijn, niet meer primair om wat ze hebben. Identiteit en individueel belang boven inkomen en algemeen belang. In 2017 zijn we enorm overtuigd van onze eigen voortreffelijkheid, en minder ontvankelijk voor het onbehagen en de gebreken van anderen.

Het voordeel van die houding is dat je groepen waartoe je niet behoort, kunt uitsluiten. Als het leven vooral om de afbakening van de eigen identiteit gaat, is dat ook niet zo moeilijk: dan zie je vooral jezelf (of het eigen telefoonscherm).

Identiteitspolitiek als blijk van groeiende eigenliefde. Verlangen naar meer vrijheid. Het lot in eigen handen. Ruim baan voor onze allerindividueelste behoeften.

Zo kom ik op die Stemwijzer, symbool van nationaal zelfbedrog. De helderheid die de Stemwijzer (en de meeste van zijn varianten) suggereert, is dat je voor je stemkeuze alleen maar je eigen opvattingen hoeft in te vullen.

Iedereen komt op voor zichzelf en zie: dan komt de vooruitgang vanzelf.

Democratie werkt alleen als we rekening blijven houden met andermans opvattingen

---

Maar is dat democratie? Democratie werkt alleen als we ook in staat zijn rekening te houden met andermans opvattingen. En andermans vooruitgang.

En dan: als we zo ontzettend gesteld zijn op onze identiteit, is het dan niet vreemd dat we een soort computerquiz nodig hebben om onze politieke identiteit te bepalen?

Deze week trok een nepfoto meer aandacht dan ideeën over de toekomst van het land. Dus het zou kunnen dat mensen zozeer op zichzelf gesteld zijn geraakt dat de toekomst van het land hen niet meer zo erg bezighoudt.

Politici vertonen hetzelfde gedrag. Ik zal u de details besparen, maar de kans is groot dat het eerste grote tv-debat in de campagne, het RTL-premiersdebat op 26 februari, niet door gaat.

De essentie is dat lijsttrekkers hun individuele belangen niet willen opofferen aan het algemeen belang van een vroeg debat in verkiezingstijd. Gevolg is dat de eerste grote tv-confrontatie van de lijsttrekkers vermoedelijk pas op 5 maart is, in het zogenoemde Carré-debat - en een van de debatthema's is dan, jawel, identiteit.

Zo is de cirkel rond. Bij Stemwijzers en de discussies over campagnedebatten is de premisse dat opkomen voor de allerindividueelste behoeften en belangen tot een optimaal eindresultaat voor iedereen leidt. Dat het land erbij gebaat is wanneer we alleen ons egoïsme najagen.

Dat is het bedrog van de Stemwijzer, het bedrog van de politiek, en ja: het bedrog van Nederland.